

Portefeuille- houder	Koser-Kaya	Advies De Raad	geen
College- behandeling	Hamerstuk	Datum behandeling college	21 september 2021
Onderwerp	Uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2022		

Samenvatting:

In maart 2018 is het van het plan van aanpak “Versnelling circulaire economie Amersfoort” vastgesteld. Jaarlijks wordt er een agenda circulaire economie gemaakt om de concrete actielijnen en activiteiten voor het komende jaar vast te stellen.

Het college besluit:

1. De uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2022 vast te stellen.

Onderwerp Uitvoeringsagenda Circulaire
Economie 2021-2022

Datum 21 september 2021

Besispunten:

Het college besluit:

De uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2022 vast te stellen

Aanleiding

In maart 2018 is het plan van aanpak “Versnelling circulaire economie Amersfoort” vast gesteld. De agenda voor 2021-2022 is gebaseerd op die aanpak, en geactualiseerd naar de bestuurlijke doelen en geleerde lessen van de afgelopen 3 jaar. In de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie 2021-2022 staan de actielijnen en activiteiten voor de uitvoering van het deelprogramma circulaire economie.

Beoogd effect

Met dit besluit worden de actielijnen en activiteiten voor het deelprogramma Circulaire Economie vastgelegd voor 2021 en 2022. Met dit deelprogramma wordt bijgedragen aan het doel van een afvalloze en CO₂-neutrale stad, met als ambitie om conform Rijksdoelstellingen in 2030 50% van de grondstofkringlopen te hebben gesloten.

Argumenten

1.1. De uitvoeringsagenda Circulaire Economie 2021-2022 geeft uitvoering aan het plan van aanpak: ‘versnelling circulaire economie Amersfoort (maart 2018) en draagt daarmee bij aan het doel om conform Rijksdoelstellingen in 2030 50% van de grondstofkringloop te hebben gesloten.

Als gemeente Amersfoort werken we in drie stappen aan een circulaire stad.

- Stap 1: in 2023 is het ‘basiskamp’ op orde. Kortom, de komende periode staat in het teken van experimenteren en leren.
- Stap 2: vanaf 2023 hopen we de versnelling op het thema gebouwde omgeving in te kunnen zetten. Om in 2030 conform de Rijksdoelstellingen 50% van de grondstofkringlopen te hebben gesloten.
- Stap 3: De laatste fase wordt na 2030 ingezet om uiteindelijk in 2050 volledig circulair te zijn. Hiermee sluiten we ons ook aan bij de ambities vanuit Europa om te komen tot een systeem met gesloten grondstofkringlopen.

1.2. De Uitvoeringsagenda Circulaire Economie zet in op vier actielijnen vanuit het plan van aanpak uit 2018, en geactualiseerd naar de bestuurlijke doelen en geleerde lessen.

Net als de afgelopen 3 jaar blijft de bouw de belangrijkste sector waarbinnen de activiteiten plaatsvinden, gevolgd door (beperkte inzet op) consumptiegoederen en algemene ondersteuning van circulaire koplopers (bedrijven en initiatieven). Dat gebeurt aan de hand van de volgende actielijnen:

Net als de afgelopen 3 jaar blijft de bouw de belangrijkste sector waarbinnen de activiteiten plaatsvinden, gevolgd door (beperkte inzet op) consumptiegoederen en algemene ondersteuning van circulaire koplopers (bedrijven en initiatieven). Dat gebeurt aan de hand van de volgende actielijnen:

- Samenwerking, kennisdeling en inspiratie; waarbij we als gemeente bijvoorbeeld deelnemen aan netwerken, bijeenkomsten organiseren en de samenwerking met het onderwijs opzoeken. Zoals de deelname aan het partnerprogramma Circulaire Weg, waarmee we samen met partners aan de hand van twee projecten in de

openbare ruimte leren en onderzoeken hoe de openbare ruimte zo circulair mogelijk kan worden ingericht. Het gaat hierbij om J.P Heinestraat en een fietsbrug in Nieuwland.

- Eigen huis op orde; waarbij we als gemeente de lat voor duurzaam inkopen steeds hoger leggen en interne processen van inkoop, beheer en onderhoud beter op elkaar afstemmen. Zoals het faciliteren en adviseren over circulair aanbesteden bij grote aanbestedingen: het stationsgebied en nieuwe stadhuis zijn voorbeelden van projecten die in 2021 en 2022 concreet worden.
- Circulaire Gebiedsontwikkeling; waarbij we als gemeente bijvoorbeeld het beleidsinstrumentarium voor circulaire gebiedsontwikkeling verder ontwikkelen en inzetten in de praktijk. Zoals het verder implementeren van de Leidraad Circulair Slopen bij de transformatie van De Hoef, waarbij wordt gestreefd om 9 sloopmaterialen zo hoogwaardig mogelijk te behouden binnen de gebiedsontwikkeling.
- Infrastructuur voor een circulaire economie; waarbij wij als gemeente bijvoorbeeld de Retourboulevard en de toekomstbestendige milieustraat verder vormgeven. De opening voor de Retourboulevard staat voor begin 2022 in de planning. Hier verwerken lokale makers afvalstromen tot mooie geupcyclede producten, die in een winkelconcept gekocht kunnen worden. Op deze manier verminderen we de stroom consumptiegoederen die te goed is voor de stort en de te slecht om direct in de kringloop te verkopen.

Kanttekeningen

1.1. Begin 2022 wordt het plan van aanpak Circulaire Economie (2018) geëvalueerd en wordt er een herziende visie en plan van aanpak Circulaire Economie voorgesteld.

Met deze evaluatie en herziening wordt het deelprogramma Circulaire Economie onder de loep genomen en kan er een voor de loop van 2022 een nieuwe focus of actielijnen worden gekozen. Deze komt dan in de plaats van deze Uitvoeringsagenda.

Duurzaamheid

Circulaire Economie is één van de deelprogramma's binnen het programma Duurzame Stad. Met dit deelprogramma wordt bijgedragen aan het doel van een afvalloze en CO₂-neutrale stad, met als ambitie om conform Rijksdoelstellingen in 2030 50% van de grondstofkringlopen te hebben gesloten. Net als de afgelopen 3 jaar blijft de bouw de belangrijkste sector waarbinnen de activiteiten plaatsvinden, gevolgd door (beperkte inzet op) consumptiegoederen en algemene ondersteuning van circulaire koplopers (bedrijven en initiatieven).

Financiën

De lasten van de uitvoeringsagenda 2021-2022 zijn in 2021 gedekt binnen de beschikbare incidentele middelen voor Circulaire Economie in het programma 3.1 Economie in 2021 (€500.000). Naar verwachting wordt de uitvoeringsagenda voor 2022 (€420.000), na vaststelling van de begroting 2022 gedekt.

Risicoparagraaf

De transitie naar een Circulaire Economie vraagt om inzet over jaren. Op deze wijze worden we als lokale overheid gezien als een betrouwbare partner. Met de vaststelling van de Kadernota 2022-2025 is het budget voor 2022 opgenomen. Voor de jaren na 2022 is er nog geen budget beschikbaar voor Circulaire Economie.

Communicatieboodschap

Amersfoort wordt een afvalloze en CO₂-neutrale stad. Om dat te bereiken zijn forse veranderingen nodig in het huidige economische systeem. In maart 2018 is daarvoor het van het plan van aanpak "Versnelling circulaire economie Amersfoort" opgesteld. De uitvoeringsagenda Circulaire Economie voor 2021-2022 is gebaseerd op die aanpak. Hierin staat waar we in Amersfoort de komende jaren aan gaan werken. We houden daarbij de

focus op de transitie naar een circulaire bouwconomie. Hier liggen de grote kansen om bij te dragen aan CO2reductie. Dat doen we door circulaire criteria mee te nemen bij inkoop en aanbestedingen, bijvoorbeeld bij de bouw van het nieuwe stadhuis. En door samen met de ontwikkelaars in de regio steeds hogere eisen te stellen aan circulair en duurzaam bouwen. Ook onderzoeken we met lokale makers, kringlooppartijen en de afvalinzamelaar hoe we steeds meer consumptiegoederen (zoals meubels, textiel, elektrische apparaten) in Amersfoort kunnen repareren en hergebruiken.

Communicatie: samenwerking en starten voor de start

n.v.t.

Vervolgstappen

De Uitvoeringsagenda Circulaire Economie 2021-2022 zal via een collegebericht aan de raad worden gepresenteerd. Daarnaast vormt de agenda de basis voor het uitvoeren van de activiteiten van het programma Circulaire Economie voor het komende jaar.

Bijlage(n) :

1. Uitvoeringsagenda Circulaire Economie 2021-2022

Uitvoeringsagenda circulaire economie

2021-2022

1. Waarom Amersfoort Circulair

Amersfoort wordt een afvalloze en CO₂-neutrale stad. Daarvoor is een ander gebruik van grondstoffen nodig. De huidige lineaire economie heeft niet het eeuwige leven. De daaruit voortvloeiende klimaatproblemen en het opraken van natuurlijk hulpbronnen spreken voor zich. Dat vraagt om een nieuw economisch systeem gericht op hergebruik en herstel.

In maart 2018 is daarvoor het van het plan van aanpak “Versnelling circulaire economie Amersfoort” opgesteld. De agenda voor 2021-2022 is gebaseerd op die aanpak, geactualiseerd naar de bestuurlijke doelen en geleerde lessen van de afgelopen 3 jaar. Ook komen de projecten die we momenteel al uitvoeren in de stad aan de orde. Na de zomer zal er door een extern bureau een start worden gemaakt met de uitwerking van een plan van aanpak voor 2022 - 2030 – inclusief uitvoeringsprogramma met concrete resultaten voor 2022 en 2023. De uitvraag voor de bureaukeuze is daarvoor opgestart.

De urgentie

Dat er iets moet veranderen, wordt steeds duidelijker. Onze huidige manier van produceren en consumeren heeft een enorme impact op het milieu en onze samenleving. Schaarste grondstoffen raken op. De CO₂-uitstoot ontwricht het klimaat. Biodiversiteit neemt af. Voor een toekomstbestendige economie en een circulair Amersfoort in 2030 is het noodzakelijk om over te gaan naar een circulair systeem.

Werken aan een circulaire economie biedt echter ook kansen. Zo heeft TNO in het rapport: “Kansen voor de circulaire economie in Nederland” berekend dat het Nederland zo’n 50.000 banen zou opleveren (vooral voor praktisch opgeleiden), 7 miljard euro aan inkomsten en 25% minder import van grondstoffenstromen, waardoor de voorzieningszekerheid toeneemt. De CO₂-uitstoot zou zo’n 10% kunnen afnemen.

In 2021 viel Earth Overshoot Day in Nederland al op 27 april 2021. Dit is het moment waarop we in Nederland meer grondstoffen gebruiken dan de aarde kan produceren in een jaar. Omdat Nederland een klein dichtbevolkt land is, valt deze dag in Nederland maanden eerder dan de Global Earth Overshoot Day. In 2020 viel deze op 22 augustus, onder invloed van Corona ruim drie weken later dan in 2019. Daarmee wordt inzichtelijk op welke wijze het consumptiepatroon van de westerse wereld dit moment beïnvloedt.

Besparingen op
grondstoffen

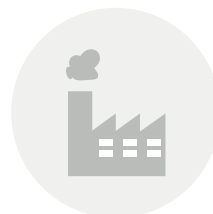
+7,3 miljard
euro/jr

Meer werk

+54.000
banen

Minder CO₂-
uitstoot

-17.000
kton/jr

Minder grond-
stoffen-gebruik

-100.000
kton/jr

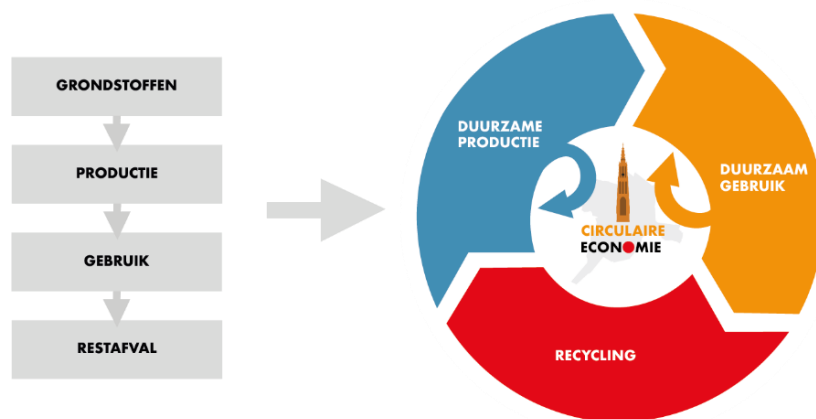
Minder land- en
water- gebruik

-2.180 km² en
-0,7 miljard m³

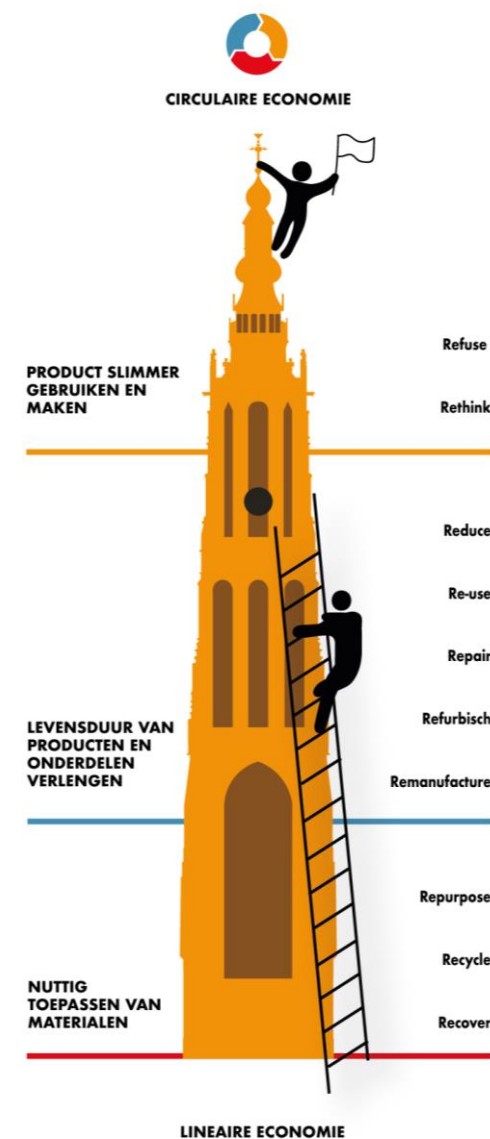
Van lineair naar circulair

Waarom grondstoffen en producten hergebruiken? Het systeem van grondstofwinning, productie, gebruik en vervolgens afval heeft veel negatieve economische en ecologische gevolgen, zoals het opraken van grondstoffen, CO₂-uitstoot en vervuiling van lucht, bodem en water. Als de mens grondstoffen blijft gebruiken op de huidige manier, dan raakt de aarde uitgeput. Voor een toekomstbestendige economie en een circulair Amersfoort in 2030 is het noodzakelijk om over te gaan naar een circulair systeem. Dit betekent het minimaliseren van verspilling van grondstoffen en het maximaliseren van de waarde van grondstoffen en materialen. Zo blijft onze leefomgeving gezond en schoon, raken grondstoffen niet uitgeput en ontstaat er nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid in de stad.

In een circulaire economie gebruiken we onze materialen en producten zo lang en zo hoogwaardig mogelijk, met zo min mogelijk nieuwe grondstoffen. Ook letten we goed op de milieu-impact van de materialen, zodat er geen schadelijke stoffen vrijkomen of materialen gebruikt worden die nooit meer afbreekbaar zijn. De CE-ladder geeft inzicht in het hoogst haalbare. In het kort vraagt een circulaire economie om:

1. **Producten slimmer gebruiken en maken door anders ontwerpen**, het delen van producten of het verminderen van de vraag;
2. **Levensduur van producten en onderdelen verlengen**, door hergebruik, reparatie of het opknappen van producten;
3. **Nuttig toepassen van materialen**, door recycling en het terugwinnen van energie.

Houtbouw in Hoefkwartier, sfeervol en lekker circulair

In het Hoefkwartier zijn diverse ontwikkelaars bezig met nieuwbouwplannen. Een bijzonder project is het Hoefse Hout. De naam verkapt al een beetje waar het voor staat. Robuust hout is de basis van de hele constructie. Een mooi Amersfoorts voorbeeld van duurzame nieuwbouw. Houtbouw is op verschillende manieren echt duurzaam. Allereerst heb je met houtbouw veel minder beton en cement nodig. In vergelijking met een regulier huis gebruiken we maar 10% beton, vooral voor de fundering. Juist de productie van beton en cement zijn de boosdoeners wat betreft CO2 uitstoot in de bouw. Het hout dat we gebruiken is gecertificeerd en wordt ook weer opnieuw geplant (Fransje Sprunken, directeur FSD).

De ambitie

Als gemeente Amersfoort werken we in drie stappen aan een circulaire stad.

- **Eerste stap**

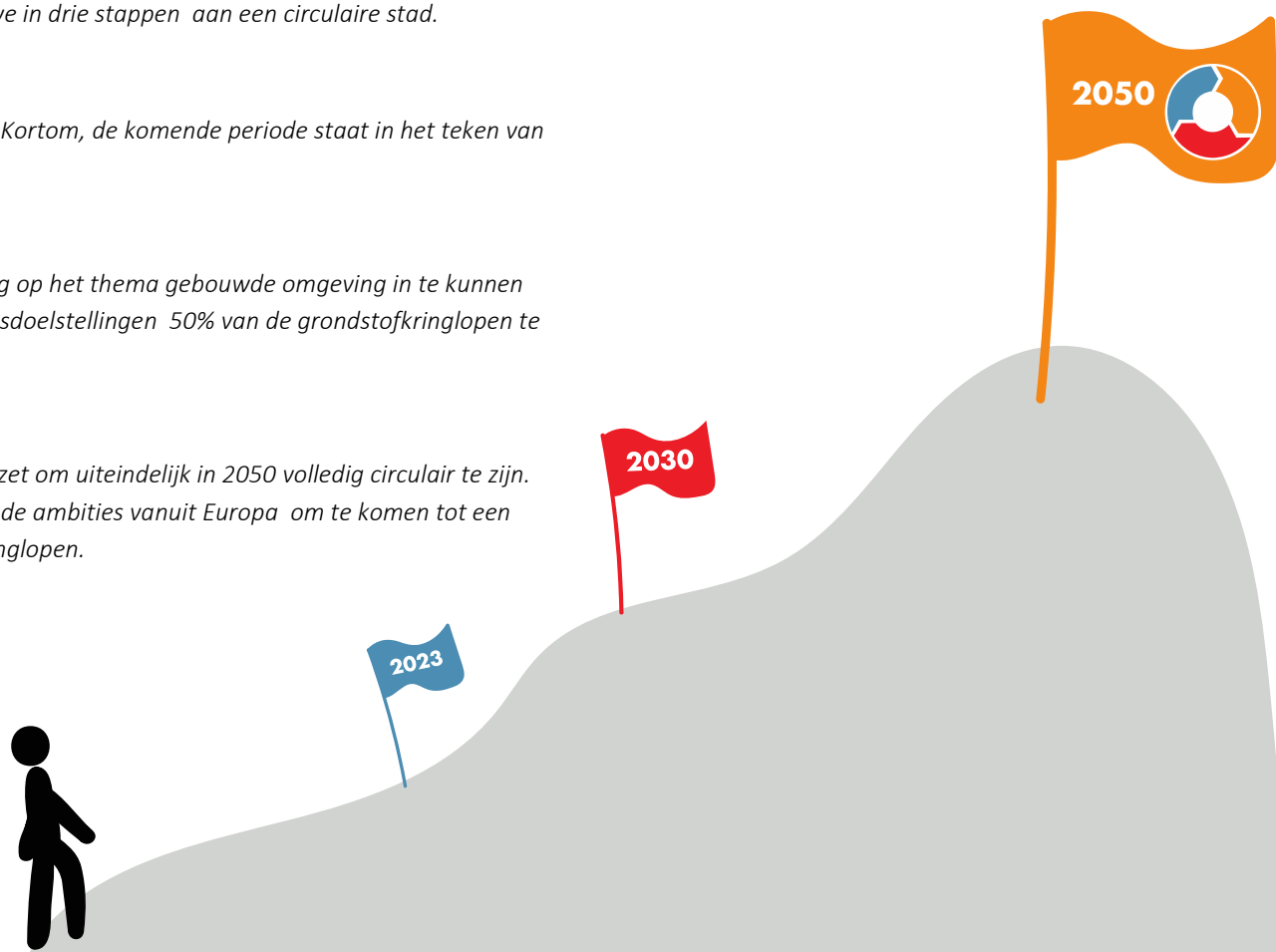
In 2023 is het 'basiskamp' op orde. Kortom, de komende periode staat in het teken van experimenteren en leren.

- **Tweede stap**

Vanaf 2023 hopen we de versnelling op het thema gebouwde omgeving in te kunnen zetten. Om in 2030 conform de Rijksdoelstellingen 50% van de grondstofkringlopen te hebben gesloten.

- **Derde stap**

De laatste fase wordt na 2030 ingezet om uiteindelijk in 2050 volledig circulair te zijn. Hiermee sluiten we ons ook aan bij de ambities vanuit Europa om te komen tot een systeem met gesloten grondstofkringlopen.

A man with grey hair and a mustache, wearing a blue and yellow plaid shirt and blue overalls, is focused on working on a bicycle. He is in a workshop with various bicycles and tools visible in the background. A white text box is overlaid on the bottom left of the image, containing a title and a paragraph of text. The background shows a well-lit workshop with a white ceiling and fluorescent lights. A bicycle with a red seat is visible in the foreground, and another bicycle is partially visible on the right side. The man is looking down at his work, and his hands are positioned near the bottom bracket area of the bicycle. The overall scene depicts a busy bicycle repair shop.

Donorfietsen

Jaarlijks doneren Amersfoorters ongeveer duizend fietsen aan De Fietswerkplaats. Een groot deel daarvan wordt opgeknapt. Van de fietsen die niet meer te redden zijn, worden onderdelen gebruikt om andere fietsen mee op te knappen. Van meerdere afgeschreven fietsen wordt dan weer één goede fiets gemaakt. Naast de fietsen die inwoners brengen, heeft de werkplaats ook een ophaaldienst die oude fietsen ophaalt in de stad.

2. Aanbrengen van focus

Vanuit het Rijk is de doelstelling om in 2050 een volledig circulaire economie te hebben, en om in 2030 voor 50% circulair te zijn. Het Rijk heeft hiervoor in 2018 vijf transitieagenda's circulaire economie gepresenteerd aan de sectoren en/of ketens: biomassa en voedsel, bouw, consumptiegoederen, kunststoffen en de maakindustrie.

Meeste kansen voor bouw en demontage

Wanneer we kijken naar de verschillende sectoren dan zien we dat de potentie voor circulaire economie in Amersfoort qua volume het grootst is in de sector voor bouw en demontage, daarvoor is in 2017 ook een uitgebreide grondstofanalyse uitgevoerd. Daarnaast kopen wij als gemeente vaak bouwmaterialen in voor projecten in de openbare ruimte en stellen wij de kaders vast bij nieuwe gebiedsontwikkelingen. Net als de afgelopen jaren is voor de agenda van 2021-2022 bouw dus ook de belangrijkste sector waar de activiteiten zich op richten.

Een tweede stroom waarnaar gekeken wordt is consumptiegoederen. Hier ligt ook de link met het gemeentelijk beleid om de hoeveelheid restafval te verminderen en afval beter te scheiden. De activiteiten op het gebied van de inzameling en scheiding van huishoudelijk afval staan niet in deze agenda.

Circulaire ondernemers en initiatieven in de overige sectoren ondersteunt de gemeente daar waar mogelijk, door bijvoorbeeld een lobby tegen belemmerende wet- en regelgeving of door een financiële ondersteuning met het Toekomstfonds voor Duurzame Ontwikkeling. Met de Alliantie cirkelregio Utrecht wordt regionaal afgestemd over alle sectoren en sector overstijgende thema's zoals monitoring en het ondernemersklimaat.

Beleidsafspraken en ambities

In het Samen Duurzaam Deelakkoord Duurzaamheid (maart 2019) van de Amersfoortse gemeenteraad staat: "Amersfoort werkt toe naar een circulaire economie. Het gebruik van nieuwe grondstoffen wordt beperkt en Amersfoort is een afvalloze stad in 2030. Circulair bouwen met ecologisch verantwoorde materialen wordt de norm voor nieuwbouw, verbouw en renovatie."

Waarbij de volgende richtlijnen worden genoemd:

- *De gemeente hanteert circulariteit als beoordelingscriterium bij de inkoop van producten, goederen, openbare werken en diensten.*
- *De groep circulaire winkels in Isselt verdient een upgrade naar een Retourboulevard.*
- *Lokale burger- en bedrijfsinitiatieven stimuleren die (her-)gebruik van goederen, grondstoffen en voedsel beogen.*
- *Er wordt alles aan gedaan om de inwoners bewust te maken van het nut van hergebruik, reparatie en het scheiden van afval.*
- *Het vernieuwen/aanpassen en/of verplaatsen van de ROVA heeft hoge prioriteit*

Daarnaast zijn er de afgelopen jaren beleidsafspraken vastgelegd op het gebied van circulaire inkoop en gebiedsontwikkeling:

Thema	Beleidsafpraak	Vastgelegd
Inkoop (beton)	<p>30(49)% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990, 100% hoogwaardig hergebruik van vrijkomend beton en per direct minimaal 5% van het totale volume toeslagmaterialen vervangen door betonreststromen</p> <p>Beton 100% in de keten houden</p>	<p>Betonakkoord</p> <p>Ambitiedocument beton Bouwcirculair</p>
Inkoop (openbare ruimte)	<p>Bij alle (bestuurlijke) beslisdocumenten voor ruimtelijke initiatieven is het verplicht om in de duurzaamheidsparagraaf aan te geven en middels besluit te laten vaststellen.</p> <p>op welk ambitieniveau wordt ingezet (inclusief ingevuld ambitieweb)</p>	<p>Handboek inrichting openbare ruimte</p>
Inkoop	<p>In principe is CO₂-neutraal aanbesteden de norm</p> <p>Voor GWW-projecten wordt standaard ook de CO₂-prestatieladder meegenomen in Aanbestedingen</p> <p>Biobased is (nog) geen speerpunt maar wordt met ambitieweb verkend</p>	<p>Inkoop- en aanbestedingsbeleid (Plan van Aanpak MVI)</p>
Inkoop (GWW)	<p>Vanaf 2020 wordt in alle relevante Grond-Water-Weg (GWW)-projecten de Aanpak Duurzaam GWW toegepast in planvorming, aanleg, aanbesteding, beheer en onderhoud.</p>	<p>Green Deal Duurzaam GWW 2.0</p>
Circulaire gebiedsontwikkeling	<p>Milieu Prestatie Garantie (MPG) 0,9</p>	<p>Gemeentelijke bouwverordening</p>

De rol van de gemeente

Om de omschakeling naar een meer circulaire economie te versnellen, wil de gemeente Amersfoort invulling geven aan de verschillende rollen die ze op dit gebied kunnen spelen. In onderstaand tabel zijn de verschillende rollen weergegeven volgens de horizontale as 'sturing' (zacht of hard) en de verticale as 'samenwerking' (sturen op afstand of sturen in overleg).

● Richtinggevend

Als gemeente geven we richting aan bijvoorbeeld gebiedsontwikkelingen door ontwikkelaars te voeden met de leidraad duurzaam bouwen en circulair slopen. Ook leggen we circulariteit vast in bijvoorbeeld de omgevingsvisie.

● Regulerend

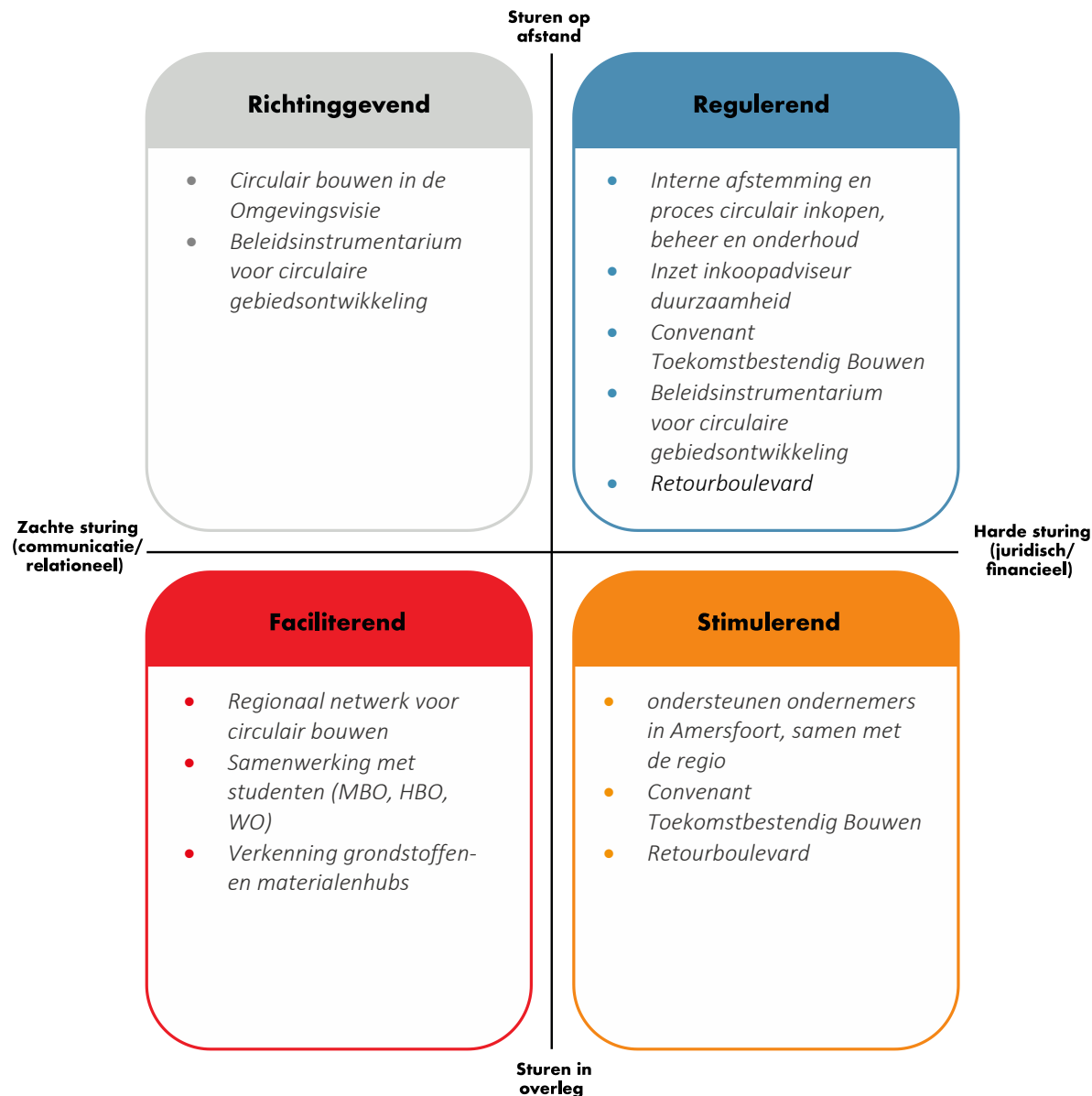
Waar mogelijk stellen we ook eisen op het gebied van circulariteit, of maken we circulariteit ook juridisch mogelijk. Dit is in 2020 bijvoorbeeld gedaan door de MPG (Milieuprestatiegarantie) te verlagen naar minimaal 0.9. Ook onderzoeken we nu voor de Retourboulevard of en hoe we de circulaire winkels op de Isselt ook bestemmingsplan-technisch mogelijk kunnen maken.

● Faciliterend

De gemeente neemt ook een faciliterende rol in. Bijvoorbeeld door onderzoek te doen naar grondstofstromen en de mogelijkheden voor een grondstoffenhub. Of door te participeren in netwerken zoals cirkelstad.

● Stimulerend

Als gemeente willen we als stimulator bijdragen aan het tot stand komen van circulaire activiteiten. De gemeente kan nieuwe initiatieven starten met andere partijen en/of het bedrijfsleven op verschillende manieren stimuleren. Deze rol vervullen we bijvoorbeeld door de subsidieregeling Toekomstfonds duurzame ontwikkeling of door circulariteit mee te nemen in aanbestedingen.

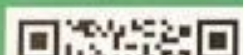
www.teunapp.nl

Makkelijk van je oude spullen af?

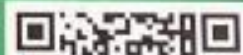
Aangenaam, Teun

De app vernoemd naar de vriendelijke man Teun die bij Kringloopcentrum Amersfoort de selectie van inkomende spullen doet. TEUN helpt dat snel duidelijk is of een product nog voor iemand bruikbaar is of dat je het met een gerust hart naar de milieustraat kunt brengen.

Ontdek 'TEUN'
in de App Store!

Ontdek 'TEUN'
op Google Play!

De communicatie opgave

Amersfoort wil dat de transitie naar een circulaire economie gedragen wordt door inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, waarbij men elkaar op natuurlijke wijze weet te vinden en te versterken. We willen bereiken dat bedrijven actief bezig zijn met het ontwikkelen van producten of diensten die circulair gedrag mogelijk maken. In de regio weten we van elkaar welke successen en leerervaringen zijn opgedaan. Deze kansen en successen delen we actief onderling. Zo zorgen we ervoor dat er steeds nieuwe kennis beschikbaar komt. We stimuleren zichtbaarheid van circulaire oplossingen en businessmodellen door bijvoorbeeld een mogelijk upcycle centrum bij de milieustraat te onderzoeken en een retourboulevard.

Communicatiestrategie 2021

De communicatie vindt plaats in samenhang met de andere duurzaamheidsopgaven door:

- o Met de stad - voor de stad: hoe maken we met elkaar de stad CO₂-neutraal en afvalloos?*
- o Aansluiten bij en slim verbinden met evenementen, acties, netwerken (lokaal en regionaal)*
- o Autoriteit zijn door delen van praktische content, zoals whitepapers, leidraden en onderzoeken*
- o Nog meer laten zien wat er (al) gebeurt met praktijkvoorbeelden van de voorlopers in de transitie omdat die het meest enthousiasmeren*
- o i.p.v. erop wijzen wat er móét gebeuren, laten zien wat je gemakkelijk zelf kunt doen en vooral 'hoe dan?'*
- o Niet alles hoeft spraakmakend te zijn. Ook voorbeelden van veranderen van het huidige systeem zijn interessant*

A man with curly hair and glasses, wearing a tan jacket, is leaning over a workbench in a workshop. He is looking at a piece of wood he is holding with his hands. The workshop is filled with various wooden planks and beams, some stacked on shelves in the background. The lighting is warm and focused on the man and his work.

Tweede leven voor de Amersfoortse boom

Als ergens bomen worden gekapt, wil dat nog weleens tot veel gedoe leiden. Het is niet leuk als de boom die je al je hele leven kent het veld moet ruimen, Wij zorgen ervoor dat die boom een goede bestemming krijgt. En voor elke boom plaatsen we een nieuwe terug. Zo bouwen wij mee aan een circulaire economie". Dat doet De StadsZagerij trouwens ook met het gereedschap. Alle apparaten worden tweedehands aangeschaft.

3. Werken en communiceren langs 4 actielijnen

De agenda voor 2021-2022 is gebaseerd op de hoofdlijnen van het plan van aanpak "Versnelling circulaire economie Amersfoort" (2018), en geactualiseerd naar de bestuurlijke doelen en geleerde lessen van de afgelopen 3 jaar.

Dat betekent dat het programma zich nog steeds vooral focust op ondernemers, en dat er met koplopers een stevige circulaire basis wordt gevormd in Amersfoort. De agenda voor 2021-2022 bestaat daarom uit de volgende 4 actielijnen.

1

Samenwerking, kennisdeling en inspiratie

We gaan verder met netwerken en kennisdeling voor en tussen ketens om ervoor te zorgen dat bedrijven over de relevante informatie beschikken, zich meer bewust zijn van de kansen voor circulair ondernemen en in contact komen met andere ondernemers met een soortgelijke ambitie. We verwachten dat er gezamenlijk nieuwe circulaire business cases worden ontwikkeld. Ook zetten we onszelf op de kaart door actief te zijn in landelijke netwerken. Dat heeft er begin 2021 bijvoorbeeld toe geleid dat het Rijk nu ons onderzoek verkenning materialenpaspoort financieert in voorbereiding op de landelijke invoering in 2023.

1A. Doorbouwen aan een sterk regionaal netwerk voor circulair bouwen¹

1B. Inspireren en ondersteunen circulaire ondernemers in Amersfoort, samen met de regio

1C. Samenwerking met studenten (MBO, HBO, WO) bij circulaire projecten

2

Circulair inkopen

In Amersfoort zijn we al vanaf 2014 bezig met deze stapsgewijze implementatie van Circulair Inkopen. Met het tekenen van het Convenant Circulair Inkopen is de ambitie neergelegd om niet alleen te werken met pilots, maar toe te werken naar 10% circulair inkopen in 2020. Hier is hard aan gewerkt de afgelopen jaren. Van eerste ervaringen naar de implementatie in de Handboeken Openbare Ruimte, van intern opleiden van inkopers naar verantwoordelijkheid nemen als opdrachtgevers en beheerders in het vaste ketenoverleg. Met als zichtbare resultaten bijvoorbeeld zeer duurzame bushokjes en parkeerautomaten, het voorkomen van materiaalgebruik (door levensduurverlening van remmingwerken) en het hergebruiken van aanwezige materialen (57% hergebruik bij het vervangen van twee houten bruggen). Er is veel geleerd en alle inspanningen leiden ook tot erkenning. De Gemeente Amersfoort eindigde in 2020 op de vijfde plaats van Duurzame Aanbesteders van Nederland en in 2019 bezette zij zelfs de tweede plaats.² De komende twee jaar willen we ons richten op het laaghangend fruit om direct tot impact te komen tot de volgende stappen om gericht te werken aan een systeemverandering, door samen met de markt de volgende stappen te zetten. Dit heeft consequenties voor de organisatie van ons inkoopproces. De inkoop krijgt hiermee een bredere opdracht en de rol van de gebruikers (interne afdeling), de opdrachtgever en de gehele keten verandert. In 2023

¹ In 2012 is er onderzocht in welke sectoren er kansen liggen in de regio Amersfoort en is er een 'Amersfoortste ruit' gemaakt. De bouw kwam hier bijvoorbeeld als kansrijke sector uit. Dit onderzoek wordt nu herijkt. Met de nieuwe visie circulaire economie die eind 2021/ 2022 wordt gemaakt voor de komende jaren zal dus ook opnieuw worden gekeken naar kansrijke economische sectoren.

² [onderbouwing_top-25-2020-duurzame-aanbesteders_12102020.pdf \(bouwendnederland.nl\)](https://www.bouwendnederland.nl/onderbouwing_top-25-2020-duurzame-aanbesteders_12102020.pdf)

willen we de inzichten en consequenties van deze veranderingen volledig geïmplementeerd hebben in een nieuwe werkwijze. Op deze wijze willen we er zorg voor dragen dat circulariteit bij inkopen integraal wordt meegewogen als criterium.

2A. *Verbeteren interne afstemming en proces circulair inkopen, beheer en onderhoud*

2B. *Inzet inkoopadviseur duurzaamheid*

3

Circulaire gebiedsontwikkeling

We werken als programma *Duurzame stad* aan heldere uitgangspunten voor een integrale duurzame stedelijke ontwikkeling, die we vastleggen in onze bestemmingsplannen, bij gronduitgifte en in anterieure overeenkomsten. Daar wordt dus ook afstemming gezocht tussen de verschillende ambities op het gebied van klimaatadaptatie, mobiliteit, energie en circulaire economie. Kaders voor circulair bouwen worden ontwikkeld en voorbeeldprojecten worden begeleid. De *Hoef* is een mooi voorbeeld. Daar wordt nu gebouwd met behoud van het casco van het gebouw en er is een nieuwbouwproject met houtbouw.

3A. *Beleidsinstrumentarium voor circulaire gebiedsontwikkeling verder ontwikkelen*

3B. *Beleidsinstrumentarium voor circulaire gebiedsontwikkeling inzetten in de praktijk*

3C. *Circulair bouwen in de Omgevingsvisie*

3D. *Convenant Toekomstbestendig bouwen*

4

Infrastructuur voor een circulair Amersfoort

Een circulaire economie vraagt om nieuwe en andere (keten)samenwerkingen, logistiek en dus ook een andere infrastructuur en locaties in de stad die dit mogelijk maken. De gemeente Amersfoort onderzoekt wat er nodig is, welke rol we als gemeente hebben en maakt ook ruimte voor een circulaire economie.³ Bijvoorbeeld bij de nieuwe inrichting van de milieustraat, of bij het faciliteren van meer upcycling en reparatie in Amersfoort.

4A. *Retourboulevard (minder afval door meer upcycling en reparatie)*

4B. *Toekomstbestendige milieustraat/ upcyclecentrum*

4C. *Verkenning (regionale) grondstoffen- en materialenhubs*

³ Bij de infrastructuur voor een circulaire economie wordt er ook rekening gehouden met het gemeentelijke economie beleid, zoals de visie werklocaties en het ontwikkelbeeld waarbij naast kwantiteit ook wordt gekeken naar kwaliteit, zoals een inclusieve arbeidsmarkt.

4. De agenda

1

project-nummer	Titel	Doel	Omschrijving/ activiteiten 2021-2022
1A	<i>Doorbouwen aan een sterk regionaal netwerk voor circulair bouwen</i>	<i>Het doel is om een brede groep van geïnteresseerden te informeren en te verleiden om (gezamenlijk) circulair te bouwen in Amersfoort. Ook is het doel om als gemeente op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen.</i>	<p><i>We nemen deel aan of organiseren bijeenkomsten van:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Landelijke netwerken</i> (Cirkelstad, CB23, City Deal Circulair en Conceptueel Bouwen, Circulaire weg); • <i>Regionale netwerken</i> (Alliantie Cirkelregio Utrecht, coalitie Circulaire Woningbouw, Regionale Betonketen, Cirkelstad Amersfoort);
1B	<i>Inspireren en ondersteunen circulaire ondernemers in Amersfoort, samen met de regio</i>	<i>Het doel is om ondernemers te ondersteunen bij het starten en opschalen van hun circulaire initiatief in Amersfoort, ook wanneer dit niet bouwgerelateerd is.</i>	<p><i>Samen met de alliantie cirkelregio zetten we in 2021 regionaal in op het begeleiden van circulaire bedrijven door:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>het opstellen van een overzicht</i> van circulaire ondernemers in de provincie Utrecht 2. <i>Gezamenlijke ondersteuning van circulaire vraagstukken</i> die bijvoorbeeld binnenkomen bij gemeenten, servicepunt circulair of via cirkelstad 3. <i>Het verzamelen en agenderen van lobbypunten</i> 4. <i>Het organiseren van netwerkbijeenkomsten</i> rond circulaire thema's (in ieder geval 2 per jaar) 5. <i>Het bespreekbaar maken van maatschappelijke vraagstukken m.b.t. circulair ondernemen</i> 6. <i>Het ondersteunen van collectieven van bedrijven bij het hoogwaardiger verwerken van hun afval.</i> <p><i>Daarnaast zetten we als gemeente het Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling in om lokale bedrijven en initiatieven met een goed plan ook financieel te kunnen ondersteunen.</i></p>

2

3

1C	<i>Samenwerking met studenten (MBO, HBO, WO) bij circulaire projecten</i>	<i>Ruimte bieden aan studenten om te leren binnen de circulaire projecten en activiteiten van de gemeente Amersfoort.</i>	<i>In contact met onderwijsinstellingen (MBO, HBO en WO) om kansen te verkennen en om te komen tot integratie van onze circulaire doelstellingen met onderwijs; en het begeleiden van stagiaires.</i>
2A	<i>Verbeteren interne afstemming en proces circulair inkopen, beheer en onderhoud</i>	<i>Meer circulaire inkoop, beheer en onderhoud door goede interne afspraken en processen.</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expertteam en ketenoverleg (interne overleggen) voor een goede afstemming tussen beleid, inkoop, aanleg en beheer. Vormgeven CO2-compensatiefonds Regionale afspraken maken over de monitoring van circulair inkopen;
2B	<i>Inzet inkoopadviseur duurzaamheid</i>	<i>Meer circulaire aanbestedingen door advies aan de voorkant.</i>	<p><i>De inkoopadviseur duurzaamheid adviseert over circulair aanbesteden. Middels bijvoorbeeld het ambitieweb wordt gekeken op welke duurzame thema's impact kan worden bereikt in de aanbesteding. Voor 2021-2022 geldt dit in ieder geval voor de komende grote aanbestedingen:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Stationsgebied</i> <i>Nieuwe stadhuis</i> <p><i>Daarnaast geeft de inkoopadviseur duurzaamheid ad hoc advies.</i></p>
3A	<i>Beleidsinstrumentarium voor circulaire gebiedsontwikkeling verder ontwikkelen</i>	<i>Het doel is circulaire gebiedsontwikkeling en bouw in Amersfoort. Door beleidsinstrumenten te ontwikkelen krijgt de gemeente meer handvatten om ontwikkelaars te verleiden of te dwingen om circulair te bouwen.</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ontwikkelen van Leidraad Circulair Slopen 2. Verkennen mogelijkheden voor invoeren grondstofpaspoort. Samen met het Rijk (ministerie van BZK) en Metabolic maken we een handboek Circulaire Gebiedsontwikkeling, waarmee wij als overheid circulaire gebiedsontwikkeling kunnen borgen en aanjagen. 4. De GPR methodiek (richtlijn voor duurzaam bouwen) (her)invoeren voor duurzame gebiedsontwikkeling in Amersfoort. Hiervoor wordt het Amersfoorts duurzaamheidsbeleid vertaald naar GPR-score op drie verschillende duurzame thema's: Energie, Circulaire Bouw en

			<p>Klimaatadaptatie. Zo wordt er een instrument ontwikkeld dat in samenspraak is met de andere duurzame pijlers.</p> <p>5. MPG (Milieu Prestatie Gebouw) norm aanpassen. Het door Amersfoort aangescherpte MPG- beleid van 0,9 geldt tot juli 2021. Vanaf juli 2021 wordt het landelijk beleid aangescherpt en geldt een MPG van 0,8.</p>
3B	<p>Beleidsinstrumentarium voor circulaire gebiedsontwikkeling inzetten in de praktijk</p>	<p>De ontwikkelde beleidsinstrumenten gelijk inzetten in de praktijk om circulaire gebiedsontwikkeling te realiseren en ervaring op te doen voor andere gebieden.</p>	<p>In 2021-2022 wordt circulariteit in ieder geval actief meegenomen bij de volgende gebiedsontwikkelingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leerproject Liendert samen met woningbouwcorporatie De Alliantie 2. Leerproject Park Weelde III samen met woningbouwcorporatie De Alliantie 3. Vinkenhoef: Nota circulaire gronduitgifte, Leidraad circulair groenbeheer, Communicatieleidraad circulaire bedrijventerreinen 4. De Hoef West: toepassen leidraad circulair slopen, ontwikkelen masterplan donorgebouwen. 5. De Nieuwe Stad: In het ontwikkelkader zijn circulaire uitgangspunten opgenomen. In samenspraak met de ontwikkelaar worden deze aangescherpt. 6. Wagenwerkplaats Midden en West: adviezen vanuit Pilot Circulair ontwikkelen (en handboek) vertaald in de Tendervoorwaarden, beleidsregels, exploitatieplan en bestemmingsplan 7. Circulaire kavel lichtenberg 8. Bernhard kazerne: Afgesproken dat het interessant wordt als regionaal vraag en aanbod (van sloop en bouwmaterialen) in beeld is en er een platform is voor uitwisseling.

4

3C	Circulair bouwen in de Omgevingsvisie	Verankering van circulair bouwen in de Omgevingsvisie	De omgevingsvisie biedt mooie kansen om circulair bouwen te verankeren en daarmee ruimte te maken voor circulaire economie.
3D	Convenant Toekomstbestendig Bouwen	Het verenigen van de woonopgave in de provincie Utrecht en de duurzaamheidsambities door afspraken en normen vast te leggen tussen overheid en vooruitstrevende bouwpartijen.	Het proces om tot regionale afspraken te komen bestaat uit drie fasen: 1) haalbaarheidsstudie (Q1 2021), 2) ontwikkelen afspraken (afgerond Q4 2021) 3) implementatie (2022).
4A	Retourboulevard (minder afval door meer upcycling en reparatie)	Minder afval van consumptiegoederen, door meer upcycling en reparatie in Amersfoort (Retourboulevard)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onderzoeken mogelijkheden bestemmingsplan Isselt om een combinatie tussen werkplaatsen en verkoop mogelijk te maken; 2. (Financiëel) ondersteunen opstart fysieke en online winkel upcycle ondernemers; 3. Pilot op de huidige milieustraat voor organisatie inzameling aparte waardevolle stromen; 4. Onderhouden netwerk van partners Retourboulevard
4B	Toekomstbestendige milieustraat/upcyclecentrum	Onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om met de nieuwe milieustraat een bijdrage te leveren aan een circulaire economie.	In 2021-2022 onderzoeken wij de haalbaarheid en komen wij tot een voorstel voor een toekomstbestendige nieuwe milieustraat (verwachting bouw 2024). Hierbij is onder andere onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor demontage en het apart houden van meer stromen. Dit gebeurt middels een nota van uitgangspunten, een routekaart en een samenwerkingsovereenkomst.

4C	Verkenning (regionale) grondstoffen- en materialenhubs	<i>Inzicht krijgen in de vrijkomende en benodigde (bouw)grondstoffen, zowel van de gemeente als van stad en onderzoeken of en hoe een grondstoffenhub in Amersfoort het beste kan worden ingevuld.</i>	<i>Bij de voorbereiding van de gronduitgifte van werklocatie Vinkenhoef wordt doormiddel van een marktconsultatie gekeken waar de markt behoefte aan heeft als het gaat om het ontwikkelen van een grondstoffenhub op de Vinkenhoef. De resultaten van deze marktconsultatie worden Q2 2021 verwacht.</i>
----	---	--	---